

Jasna Milički

Osnovna škola Marija Bistrica

jasna.milicki@skole.hr

ISSN 1845-2434

[CC BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Ana Sudarević

Osnovna škola Dubovac Karlovac

ana.sudarevic1@skole.hr

Radost čitanja za sve: građa lagana za čitanje

The joy of reading for everyone: easy-to-read material

Stručni rad

Sažetak: *Pravilnik o osnovnoškolskom i srednjoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju* utvrđuje vrste teškoća kod učenika. Shodno tome, učenici ostvaruju pravo na primjerene programe školovanja i pomoći tijekom školovanja koji se ostvaruju uz programsku i pedagoško-didaktičku prilagodbu te profesionalnu potporu koju, u kontekstu škole, pružaju stručni suradnici, među kojima su i školski knjižničari. Sve je veći postotak učenika koji su uključeni u školski sustav, a imaju oštećenja i poremećaje koji otežavaju usvajanje i razvoj čitalačkih vještina, a time i kognitivne sposobnosti učenika. Pomoć u svladavanju navedenih teškoća može biti građa lagana za čitanje koju *Smjernice za građu laganu za čitanje* prepoznaju kao onu koja obuhvaća jezičnu i grafičku prilagodbu. Opisane situacije stavljaju školske knjižničare pred izazov izgradnje nove zbirke u fondu. Provedeno je istraživanje među knjižničarima Karlovačke i Krapinsko-zagorske županije koje će pokazati na koje se načine trenutno zadovoljavaju potrebe ove skupine korisnika školske knjižnice.

Ključne riječi: građa lagana za čitanje, knjige u različitim formatima, školske knjižnice, učenici s teškoćama u razvoju

1. Uvod

Svake se godine povećava broj učenika koji imaju uočene ili dijagnosticirane određene teškoće¹ koje zahtijevaju neku vrstu i stupanj prilagodbe u njihovom odgojno-obrazovnom programu kako je propisano *Pravilnikom o osnovnoškolskom i srednjoškolskom odgoju i*

---

¹ Eurydice na mrežnoj stranici nudi pregledniji opis uključivanja djece i učenika s posebnim potrebama u redoviti sustav obrazovanja. Eurydice je mreža Europske komisije čiji je zadatak opisati organizaciju obrazovnih sustava u zemljama Europske unije (Uključenje djece i učenika s posebnim potrebama u redoviti sustav obrazovanja, 2023).

obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju (2015). Temeljem utvrđenih teškoća, prema navedenom *Pravilniku* učenici ostvaruju pravo na primjerene programe školovanja i oblike pomoći tijekom školovanja. Prijepor na koji se često nailazi u ovom području jest kvalitetna i dostatna educiranost učitelja i stručnih suradnika u školama, pristupačnost i adekvatnost programa te pedagoško-didaktičke prilagodbe.

Polazište za ovaj rad predstavlja činjenica da se u školski sustav uključuju učenici koji imaju oštećenja i poremećaje koji otežavaju usvajanje i razvoj čitanja, razumijevanje i čitalačke vještine, a time i kognitivne sposobnosti. Jedan od oblika pomoći u svladavanju navedenih poteškoća može biti građa lagana za čitanje koju IFLA-ine *Smjernice za građu laganu za čitanje* (2005) prepoznaju kao onu koja obuhvaća jezičnu i grafičku prilagodbu. Osim građe lagane za čitanje u radu s učenicima koji pokazuju teškoće u čitanju mogu se koristiti primjerice: e-knjige, zvučne knjige i CD-ROM ili zvučni mp3 format (ibid.: 16).

2. Novi izazovi školskih knjižničara u radu s učenicima s teškoćama u razvoju

Inkluzivni pristup učenicima s teškoćama u razvoju omogućuje *Pravilnikom* propisano redovno školovanje, ali s određenim prilagodbama kurikula te plana i programa. Prilagođene sadržaje i didaktičke materijale, iako ih izdavači nude (udžbenici, radne bilježnice i dr.), učitelji često uz pomoć stručnih suradnika izrađuju samostalno sukladno individualnim potrebama učenika. No kada su u pitanju književni tekstovi, javlja se dilema mogu li učitelji ujednačeno pripremiti i ovu vrstu tekstova koje bi trebali ponuditi učenicima prema preporučenom kurikulumu.

U tom smjeru nada se polaže u građu laganu za čitanje. U literaturi se dvojako definira ova vrsta građe. S jedne strane „podrazumijeva jezičnu prilagodbu teksta koja olakšava njegovo čitanje i čini ga dostupnijim od prosječnog teksta, ali ne olakšava njegovo razumijevanje“, a s druge strane „podrazumijeva prilagodbu koja istodobno olakšava čitanje i razumijevanje“ (Smjernice za građu laganu za čitanje, 2005: 7). Riječ je o publikaciji laganog za čitanje čiji je zadatak predstaviti tekstove tako da su jasni i lagani za razumijevanje, za razne dobne skupine i s različitim teškoćama. Pri tome treba naglasiti da je prilagodba teksta prepričavanje, a ne prevođenje teksta. Često je teško pisati jednostavnim jezikom i postojeću literaturu prilagoditi obliku laganom za čitanje.

Današnja informacijska i komunikacijska tehnologija uvelike olakšava oblikovanje ove vrste građe te pomaže njezinoj popularizaciji i omogućuje širenje i dostupnost. Zahvaljujući tehnologiji, građa se javlja u različitim formatima (tiskani, elektronički, zvučni itd.) kako bi na najbolji način omogućila korištenje tekstovima ovisno o potrebama korisnika.

3. Korisnici građe lagane za čitanje u školi

U školsku se populaciju ubrajaju i učenici s teškoćama različite dobi, različitih vrsta i razina oštećenja, koji nemaju jednake potrebe za građom laganom za čitanje. Teškoće mogu varirati od disleksije, sniženog intelektualnog funkcioniranja različitih intenziteta, neuropsihijatrijskih poremećaja, različitih oštećenja vida i sluha i sl.

Ovdje svakako treba spomenuti još jednu kategoriju čitatelja koji imaju povećanu potrebu za građom laganom za čitanje koja je uzrokovana drugim čimbenicima, poput ograničene vještine čitanja, a karakteristična je za, primjerice, neizvorne govornike (doseljenici, povratnici i dr.).

Tim kategorijama učenika škola nudi različite vrste primjerenih programa školovanja koji omogućavaju napredovanje učenika poštujući specifičnosti utvrđene teškoće. Prema *Pravilniku* (2015) primjereni programi školovanja jesu:

- redoviti program uz individualizirane postupke – učenici su uključeni u redoviti razredni odjel
- redoviti program uz prilagodbu sadržaja i individualizirane postupke – učenici su uključeni dijelom u redoviti, a dijelom u posebni razredni odjel
- posebni program uz individualizirane postupke – učenici su uključeni u posebni razredni odjel te
- posebni programi za stjecanje kompetencija u aktivnostima za svakodnevni život uz individualizirane postupke – učenici su u odgojno-obrazovnim skupinama.

4. Građa lagana za čitanje u školskoj knjižnici

Prema *UNESCO-ovom Manifestu za školske knjižnice* (n. d.), školska je knjižnica sastavni dio obrazovnog procesa. „Temeljne zadaće školske knjižnice, bitne za razvijanje pismenosti, informatičke pismenosti, poučavanja, učenja i kulture, su sljedeće:

- potpora obrazovnim ciljevima i zadacima zacrtanim u nastavnom planu i programu škole;
- poticanje trajnih čitateljskih navika i uživanja u čitanju i učenju;
- poticanje svih učenika da nauče i koriste vještine koje će im pomoći pri vrednovanju i korištenju informacija, bez obzira na njihovu vrstu, količinu i izvor, kao i razvijanje osjećaja za način komuniciranja unutar zajednice.“

Knjižnica može oblikovati zbirku građe laganu za čitanje koja bi uz već tiskana književna djela obuhvatila i materijale (prilagođene kraće tekstove) učitelja te ponuditi, iz tako oblikovane zbirke, odgovarajuću građu uz korištenje odgovarajućim metodama.

Pedagoško-didaktička prilagodba neophodna je u radu s učenicima kojima su dijagnosticirane određene teškoće, ali i učenicima kojima treba razvijati i poboljšati vještine čitanja. Ova vrsta prilagodbe najčešće podrazumijeva prilagođenu informatičku opremu, specifična didaktička sredstva i pomagala, udžbenike prilagođene posebnim odgojno-obrazovnim potrebama učenika, elektroakustičku opremu i profesionalnu potporu stručnih suradnika, kako edukatora rehabilitatora, tako i školskih knjižničara, kako se navodi u *Pravilniku* (2015).

U svrhu utvrđivanja situacije u školskim knjižnicama, u dvije odabrane županije provedeno je istraživanje uzimajući u obzir primjerene programe školovanja i pedagoško-didaktičku prilagodbu sadržaja.

5. Metodologija istraživanja

Istraživanje je provedeno u Karlovačkoj i Krapinsko-zagorskoj županiji među knjižničarima u osnovnim školama tijekom siječnja 2023. godine. Cilj je bio utvrditi na koje se načine zadovoljavaju potrebe ove skupine korisnika školske knjižnice, a istraživanje je provedeno putem mrežnog obrasca koji je ispunilo 43 knjižničara od ukupno 58 poslanih molbi za sudjelovanjem.

Obrazac je sadržavao devet pitanja zatvorenog tipa. Ispitalo se postoje li u školama koje sudjeluju u istraživanju posebni razredni odjeli za učenike koji su izdvojeni iz pripadajućih razreda i rade po posebnom programu, koliko ih je u školi te koji postotak učenika, u odnosu na ukupan broj učenika u školi, pohađa takav razred. Nadalje, nastojalo se utvrditi koliki se postotak učenika u pojedinoj školi školuje po redovitom programu uz individualizirane postupke, odnosno koliko se učenika školuje po redovitom programu uz prilagodbu sadržaja i individualizirane postupke. Dio pitanja bio je posvećen građi laganoj za čitanje jer se željelo utvrditi posjeduje li školska knjižnica ovu vrstu građe te tko financira nabavu građe lagane za čitanje. Osim toga, željelo se ispitati poznaju li ispitanici aplikaciju Lexie s kojom su se imali priliku upoznati na javnom predstavljanju te nude li je na korištenje učenicima.

Dostupnost djela pripremljenih u skladu sa *Smjernicama za građu laganu za čitanje* (2005) utvrđena je pomoću *Bibliografije tiskane građe lagane za čitanje objavljene u Hrvatskoj* (Šolc, 2023), dostupnoj na mrežnoj stranici kampanje *I ja želim čitati!*. Tu se nalazi 28 različitih naslova, odnosno 29 djela, od kojih je najstarije objavljeno 2010. godine, a posljednje je objavljeno 2023. godine. Prevladavaju djela namijenjena djeci predškolske i mlađe školske dobi (1. – 4. razred), ali ima i djela za stariji osnovnoškolski uzrast (5. – 8. razred). Osim toga, izvor za analizu dostupnosti ovih djela bio je i portal *e-lectire* (n. d.), čije je korištenje besplatno za sve učenike, a pruža mogućnosti poput zvučnih zapisa djela, prilagodbe

veliĉine slova, promjene boje podloge, što moŹe olakšati ĉitanje uĉenicima s teškoćama.

Dostupnost graĊe lagane za ĉitanje promatralo se u kontekstu škole, odnosno nastavnog predmeta Hrvatski jezik. Ispitalo se zadovoljava li trenutna ponuda knjiŹevnih djela prilagoĊenih kao graĊa lagana za ĉitanje potrebe uĉenika za ĉitanjem cjelovitih djela propisanih *Kurikulumom za nastavni predmet Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj* (2019). Naime, dokumentom su propisani naslovi koje svi uĉenici trebaju proĉitati tijekom tri obrazovna ciklusa odnosno od prvog do osmog razreda.

6. Rezultati istraŹivanja

Podaci dobiveni istraŹivanjem pokazuju da većina škola koje su sudjelovale u istraŹivanju nema posebne razredne odjele, no:

- svi imaju uĉenike koji se školuju po redovitom programu uz individualizirani postupak te
- gotovo sve škole sudionice imaju uĉenike koji imaju prilagodbu sadržaja uz individualizirani postupak.

Rezultati ankete pokazuju da je dostupnost tiskanih primjeraka djela obaveznih za ĉitanje u potpunosti (100 %) osigurana za prvi obrazovni ciklus, no nedostaje otprilike još osam do deset naslova da bi se tijekom ovog ciklusa mogla ĉitati djela tijekom cijele nastavne godine, dakle po principu jedno djelo mjeseĉno. Ipak, posluŹiti moŹe još šest tiskanih djela te ĉetiri djela s portala *e-lectire* (vidi tablicu 1).

	KNJIŹEVNI TEKSTOVI ZA CJELOVITO ĀITANJE	GRAĊA LAGANA ZA ĀITANJE U BIBLIOGRAFIJI TISKANE GRAĊE LAGANE ZA ĀITANJE OBJAVLJENE U HRVATSKOJ	E-LEKTIRE
I. ciklus	Grimm, Jacob i Wilhelm: <i>Crvenkapica, Snjeguljica, TrnoruŹica</i>	+	+
1. i 2. razred	Andersen, Hans Christian: <i>Carevo novo ruho, RuŹno paĉe, Tratinĉica</i>	+	+

Tablica 1. Dostupnost obaveznih knjiŹevnih djela za cjelovito ĉitanje u prvom obrazovnom ciklusu

U drugom obrazovnom ciklusu samo je jedno djelo s popisa obaveznih, dostupno u tiskanom obliku, prilagoĊeno po *Smjernicama za graĊu laganu za ĉitanje*, ostala dva djela dostupna su na portalu *e-lectire*. To znaĉi da nedostaju tri prilagoĊena djela da bi se zadovoljilo ĉitanje svih djela propisanih *Kurikulumom za nastavni predmet Hrvatski jezik za*

osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj (vidi tablicu 2).

	KNJIŽEVNI TEKST ZA CJELOVITO ČITANJE	GRAĐA LAGANA ZA ČITANJE U BIBLIOGRAFIJI TISKANE GRAĐE LAGANE ZA ČITANJE OBJAVLJENE U HRVATSKOJ	E-LEKTIRE
II. ciklus 3., 4. i 5. razred	Brić-Mažuranić, Ivana: <i>Čudnovate zgode šegrta Hlapića</i>	+	+
	Lovrak, Mato: <i>Vlak u snijegu</i>	-	+
	Lovrak, Mato: <i>Družba Pere Kvržice</i>	-	+
	Balog, Zvonimir – izbor iz poezije	-	-
	Vitez, Grigor – izbor iz poezije	-	-
	Kušan, Ivan: <i>Koko u Parizu</i>	-	-

Tablica 2. Dostupnost obaveznih književnih djela za cjelovito čitanje u drugom obrazovnom ciklusu

No tiskano je još sedam djela prilagođenih po *Smjernicama za građu laganu za čitanje* koja su prikladna za ovaj uzrast, a na portalu *e-lectire* dostupno je još osam naslova za treći razred te deset naslova za četvrti razred. S druge strane, tri djela (poezija Grigora Viteza i Zvonimira Baloga te Kušanov *Koko u Parizu*) propisana *Kurikulumom za nastavni predmet Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj* namijenjena učenicima petog razreda nisu dostupna ni u tiskanom obliku ni na portalu *e-lectire*. Za najstariji uzrast u ovom obrazovnom ciklusu na portalu *e-lectire* nalazi se deset naslova.

U trećem, posljednjem obrazovnom ciklusu u osnovnoj školi, jedno je djelo prilagođeno, a ostala nisu dostupna ni u tiskanom obliku ni na portalu *e-lectire* (vidi tablicu 3).

	KNJIŽEVNI TEKST ZA CJELOVITO ČITANJE	GRAĐA LAGANA ZA ČITANJE U BIBLIOGRAFIJI TISKANE GRAĐE LAGANE ZA ČITANJE OBJAVLJENE U HRVATSKOJ	E-LEKTIRE
III. ciklus 6., 7. i 8. razred	Brić-Mažuranić, Ivana: <i>Priče iz davnine</i>	+	+
	Cesarić, Dobriša – izbor iz poezije	-	-
	Gavran, Miro: <i>Zaljubljen do ušiju</i>	-	-
	Glavašević, Siniša: <i>Priče iz Vukovara</i>	-	-
	Mihelčić, Nada: <i>Zeleni pas</i>	-	-
	Pavličić, Pavao: <i>Trojica u Trnju</i>	-	-

Tablica 3: Dostupnost obaveznih književnih djela za cjelovito čitanje u trećem obrazovnom ciklusu

Poslužiti mogu tiskana djela prilagođena prema *Smjernicama za građu laganu za čitanje* zato što za šesti razred postoji sedam odgovarajućih naslova, dok za sedmi i osmi razred postoji tek po jedno djelo. Na portalu *e-lectire* nalazi se jedanaest naslova za šesti razred, devet za sedmi razred te četrnaest naslova za osmi razred.

Rezultati istraživanja pokazuju da 70 % školskih knjižnica u ove dvije županije nabavljaju odnosno posjeduju građu laganu za čitanje u svojim fondovima. Nabavu ovih djela u najvećem postotku (47 %) financira Ministarstvo znanosti i obrazovanja, a odmah su potom izvor financiranja vlastita sredstva škole (33 %). Ostali su izvori financiranja osnivači (21 %) te donacije (14 %).

7. Suvremeni mediji kao pomoć

Suvremena tehnologija bliska je i sve dostupnija osnovnoškolcima. Stoga, kao pomoć u čitanju mogu poslužiti portali koji mogu biti podrška u obrazovne svrhe te aplikacije i portali s djelima koja mogu poslužiti za poticanje čitanja, odnosno za čitanje iz užitka u slobodno vrijeme. Primjer navedenih već su spomenuti portal *e-lectire*, ali i mrežne stranice kao što je Omoguru i stranica projekta *TRACE²* te knjižnice Zaklade *Čujem, vjerujem, vidim*.

Aplikacija za ugodno čitanje i učenje Lexie, koja se razvija unutar programa *Čitam lakše!* čiji je nositelj Nacionalna i sveučilišna knjižnica u suradnji s tvrtkom Omolab, potiče čitanje, omogućuje dostupnost i pristupačnost digitalnih sadržaja osobama s teškoćama čitanja i disleksijom (Lexie aplikacija za ugodno čitanje i učenje, n. d.). Digitalni sadržaji prilagođeni su obliku laganom za čitanje, a aplikacija ih može zvučno reproducirati korisnicima. U aplikaciji su dostupna djela iz digitalnih zbirki Nacionalne i sveučilišne knjižnice, klasici, kratke priče i ono što je važno školskim knjižnicama, zbirke s e-lectirama. Također, pruža mogućnost preuzimanja vlastitih tekstova ili dijelova sadržaja iz udžbenika koji se mogu prilagoditi obliku laganom za čitanje i na taj način biti podrška školskom kurikulumu, kako se navodi na mrežnim stranicama Omoguru (n. d.).

Djela navedena u *Kurikulumu za nastavni predmet Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj* moguće je pronaći i na mrežnoj stranici Zaklade *Čujem, vjerujem, vidim*. U mrežnom katalogu njihove knjižnice, u dijelu s nazivom *Knjige za djecu i mlade*, nalazi se ukupno 28 djela, od čega je šest naslova navedenih u *Kurikulumu za nastavni predmet Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj*. Knjižnica sadržava zvučne i elektroničke knjige te je namijenjena slijepim i slabovidnim osobama, kao i osobama koje ne mogu čitati standardni (crni) tisak, a uslugama posudbe, odnosno

---

² *Traditional children's stories for a common future – TRACE*. Erasmus+ projekt koji je trajao od 1. rujna 2018. do 31. srpnja 2021., a u njemu su sudjelovali partneri iz Hrvatske, Grčke, Latvije i Španjolske. Više na: <http://www.trace-portal.eu/>.

preuzimanja knjiga, članovi se mogu besplatno koristiti.

Još dva mrežna izvora nude književna djela koja su namijenjena za čitanje iz užitka, a nisu u *Kurikulumu za nastavni predmet Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj*. Mobilna aplikacija Čitata (n. d.) sadržava vizualno i glasovno prilagođene tekstove. Prvenstveno je namijenjena djeci koja imaju specifične teškoće u čitanju, učenju i razumijevanju, djeci s poremećajem i/ili oštećenjima u govorno-jezičnoj komunikaciji te sa specifičnim teškoćama u koncentraciji i pamćenju, a napravljena je s ciljem da na lakši način prebrode teškoće povezane s čitanjem i razumijevanjem. Trenutno sadržava 16 književnih djela samo hrvatskih autora koja se mogu istovremeno čitati i slušati. Preuzimanje aplikacije besplatno je, a korisnici mogu mijenjati i prilagođavati boje pozadine, teksta, fontove, prored, veličinu slova, poravnavanje, izbor boja zaslona, punjenja, ali i upoznati se s nepoznatim riječima i pojmovima čija značenja objašnjava glumac. Također, može se vježbati ili usavršavati izgovor za pojedine riječi.

Smatra se da za poticanje čitanja može poslužiti i zbirka *Hrvatske priče: Tradicionalne dječje priče za zajedničku budućnost – TRACE* (2021), koja je rezultat projekta *TRACE* (n. d.). Knjiga je namijenjena učenicima koji se ne mogu koristiti standardnim (crnim) tiskom (učenici s disleksijom, sindromom ADHD/ADD, učenici s teškoćama u govorno-jezičnoj komunikaciji, s motoričkim teškoćama zbog kojih ne mogu držati knjigu, rukovati njome ili pomicati oči u mjeri u kojoj bi im to omogućilo čitanje) te učenicima nacionalnih manjina kojima hrvatski nije materinji jezik i učenicima imigrantima, a prilagođena je po principima građe lagane za čitanje. Zbirka sadržava šest priča te vodič za nastavnike i knjižničare s idejama i vještinama, suradničke i inovativne prakse koje se temelje na održanim projektnim radionicama.

8. Zaključak

Gotovo sve škole imaju učenike koji se školuju po jednom od dva programa koje prepoznaje *Pravilnik o osnovnoškolskom i srednjoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju*.

Pozitivan je podatak da 70 % školskih knjižnica nabavlja, odnosno posjeduje građu laganu za čitanje u tiskanom obliku. No ukupan postotak dostupnih naslova prilagođenih po principu građe lagane za čitanje, koji se odnosi na obavezna djela propisana *Kurikulumom za nastavni predmet Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj*, ne zadovoljava u potpunosti potrebe za čitanjem ove populacije učenika. U svakom od tri obrazovna ciklusa u osnovnoj školi nedostaje desetak djela da bi se zadovoljio princip čitanja jednog djela svaki mjesec tijekom cijele nastavne godine. Stoga je jedan od glavnih zaključaka ovog istraživanja da bi trebalo osigurati više prilagođenih djela, posebno za stariji uzrast osnovnoškolaca. Tu svakako treba istaknuti ulogu Ministarstva znanosti i

obrazovanja. Naime, ono je već sada glavni izvor financiranja nabave u školskim knjižnicama – doznaju sredstva za nabavu lektirnih djela i stručne građe. Dio tih sredstava knjižničari odvajaju za nabavu građe lagane za čitanje, što je premalo da bi se fond popunio potrebnim primjercima ove vrste građe. Smatra se da Ministarstvo treba posebno financirati nabavu građe lagane za čitanje jer je u školama sve više učenika s nekim oblikom poteškoća. Također, odabir djela koja će se prilagoditi trebalo bi raditi u suradnji s knjižničarima i nastavnicima, odnosno, prioritet bi trebalo dati djelima za cjelovito čitanje propisanim *Kurikulumom za nastavni predmet Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj*.

Na kraju, predlaže se provedba dodatnih istraživanja o dostupnosti ove vrste građe i zadovoljavanju potrebe propisanog plana i programa, ovisno o vrsti i razini školovanja i time vezane politike njezine nabave i financiranja, kao i o udjelu učenika s teškoćama u ukupnoj populaciji osnovnih škola. Odnosno, bilo bi dobro proširiti istraživanje na nacionalnu razinu te uključiti i srednjoškolske knjižnice, čime bi se utvrdila stvarna potreba nabave te vrste građe.

Literatura

1. *Hrvatske priče: Tradicionalne dječje priče za zajedničku budućnost – TRACE* (2021) Bišćan, F. (ur.). Dostupno na: <http://www.trace-portal.eu/wp-content/uploads/2021/06/Hrvatska.pdf> [21.03.2024.]
2. *Čitata* (n. d.) Dostupno na: <https://yelo.hr/citata/> [21.03.2024.]
3. Kurikulum za nastavni predmet Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj (2019) *Narodne novine* 10, 215. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_10_215.html [21.03.2024.]
4. *Lexie aplikacija za ugodno čitanje i učenje* (n. d.) Dostupno na: <https://www.omoguru.com/hr/lexie-app/> [21.03.2024.]
5. *Omoguru* (n. d.) Dostupno na: <https://www.omoguru.com/hr/> [21.03.2024.]
6. *Portal e-lektire* (n. d.) Dostupno na: <https://lektire.skole.hr/> [21.03.2024.]
7. Pravilnik o osnovnoškolskom i srednjoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju (2015) *Narodne novine* 24, 510. Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_03_24_510.html [11.01.2024.]
8. *Smjernice za građu laganu za čitanje* (2005) Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo.
9. Šolc, V. (2023) *Bibliografija tiskane građe lagane za čitanje objavljene u Hrvatskoj*. I ja želim čitati. Dostupno na: <https://ijazelimcitati.org/2023/12/09/bibliografija-tiskane-grade-lagane-za-citanje-objavljene-u-hrvatskoj/> [21.03.2024.]
10. *Traditional children's stories for a common future – TRACE project* (n. d.) Dostupno na: <http://www.trace-portal.eu/> [21.03.2024.]

11. *Uključenje djece i učenika s posebnim potrebama u redoviti sustav obrazovanja* (2023) Eurydice. Dostupno na: <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/hr/national-education-systems/croatia/uključenje-djece-i-učenika-s-posebnim-potrebama-u-redoviti> [21.03.2024.]
12. *UNESCO-ov Manifest za školske knjižnice* (n. d.) Dostupno na: <https://www.ifla.org/wp-content/uploads/2019/05/assets/school-libraries-resource-centers/publications/school-library-manifesto-hr.pdf> [11.01.2024.]
13. *Zaklada Čujem, vjerujem, vidim* (n. d.) Dostupno na: https://www.zakladacv.hr/knjiznica/k_podrucja_detaljno.php?sendPodrucje=Knjige%20za%20djecu%20i%20mlade&sendId=11 [21.03.2024.]